

10.3.2022

Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari

Savonlinnan kaupungin edunvalvontamuistio

Tilannekuva

Savonlinnaan on kohdistunut viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana paljon kaupungin elinvoimaa ja elinkeinoelämää heikentäviä valtion toimenpiteitä. Joensuun yliopiston kansainvälisen viestintä laitoksen siirto vuonna 2006 vei 350 opiskelupaikkaa Joensuuhun. Itä-Suomen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen siirto Joensuuhun vuonna 2018 vei Savonlinnasta 1500 asukasta ja 350 työpaikkaa.

Savonlinnan kaupunki laati yhdessä elinkeinoelämän, Ammattiopisto Samiedun, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK), ELY-keskuksen, Etelä-Savon maakuntaliiton ja valtion päättäjien kanssa aluekehitysohjelman. Tehtävät toimenpiteet jaettiin kolmeen osaan:

- 1) yrityselämän investoinnit ja työpaikat
- 2) koulutuksen vahvistaminen ja sen suuntaaminen elinkeinoelämän tarpeisiin
- 3) toimivat liikenneyhteydet

Yllä mainittujen toimenpiteiden tuloksena Savonlinnan kaupungin tilanne on korjaantunut. Vuodesta 2020 saakka kaupunki on ollut nettomuuttovoittaja, työllisyys on parantunut ja yritysten liikevaihto on kasvanut. Savonlinna sai neuvoteltua yli 50 M€ ja yli 100 työpaikan kertopuutehtaan investoinnin kaupunkiin. Savonlinnan ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän on kasvamassa 700 opiskelijasta 1400 opiskelijaan.

Savonlinnan teknologiapuisto Nohevaan on valmistunut Luonnonvarakeskuksen puun kasvullisen liisäyksen laboratorio vuonna 2020, parhaillaan rakennetaan Luonnonvarakeskuksen erikoiskasvi-huone- ja aineistotiloja, jotka otetaan käyttöön vuonna 2022. Parhaillaan on käynnissä myös massiivipu- ja hybridirakentamisen tutkimus- ja tuotekehityslaboratorion investointi teknologiapuisto Nohevaan, joka valmistuu kesällä 2023.

Savonlinnan teknologiapuisto Nohevassa on viisi tutkimuslaboratoriota, kolme insinöörikoulutusohjelmaa, Aalto-yliopiston professuuri ja Luonnonvarakeskuksen professori. Savonlinnassa on Suomen suurimpiin kuuluva paperi- ja selluteknologiateollisuuden sekä mekaanisen metsäteollisuuden keskitymät ja Itä-Suomen suurin sähkömekaanisen- ja elektroniikkateollisuuden keskittymä.

Savonlinnan matkailuinvestoinnit ovat edenneet. Charter-lennot Frankfurtista Savonlinnaan ovat alkamassa vuodesta 2023 lähtien. Savonlinnan Saimaata ollaan esittämässä Unescon maailmanperintökohdeksi. Korona-ajan kotimaan matkailukentässä Savonlinna nousi kesämatkailun ykköskohteeksi.

Kaupungin edunvalvontatavoitteet

1. Savonlinnan kaupungin edunvalvontamuistio hyvinvointialuetta koskevasta lainsäädännöstä ja rahoituksesta

Savonlinnan kaupunki on tehnyt yhteistyötä Savonlinnan sairaalaa koskevassa edunvalvonnassa Meri-Lapin kuntien, Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosterin, Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän, Enonkosken, Sulkavan ja Rantasalmen kuntien kanssa. Vaikuttamisen tavoitteena on ollut Savonlinnan ja Kemin keskussairaaloitten ympärivuorokautisen yhteispäivystystoiminnan turvaaminen toistaiseksi voimassa olevana sekä velvoittavana hyvinvointialueille. Lisäksi on vaadittu kahden päivystyssairaalan turvaamista rahoituksessa Etelä-Savon ja Lapin hyvinvointialueille.

Edunvalvontatyön tuloksena sosiaali- ja terveystalveliokunta antoi 15.6.2021 mietintönsä, jossa se esitti, että eduskunta edellyttäisi Savonlinnan ja Kemin päivystävien keskussairaaloitten palveluiden turvaamista lailla. ”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa Kemin ja Savonlinnan sairaaloitten riittävän palvelutason ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin sen varmistamiseksi.” (Sosiaali- ja terveystalveliokunnan mietintö, StVM 16/2021 vp, lausumaehdotus 4)

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Perhe- ja perustalveluministeri Krista Kiuru tiedotti 21.1.2022, että Sosiaali- ja terveystalvelministeriössä on aloitettu edellä olevan lausuman toimeenpano terveydenhuoltolain muuttamiseksi. Hallituksen esityksen tarkoituksena on toteuttaa kirjauksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa viikolla 25.

Alueelliset erityispiirteet etäisyyksineen ja Savonlinnan seudun elinvoiman säilyminen edellyttävät vahvasti toistaiseksi voimassa olevana velvoitteena Etelä-Savon hyvinvointialueella Savonlinnan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan säilymistä tasolla, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Savonniemen kampuksella ja ammattiopisto Samiedulla on merkittävä määrä terveydenhuoltoalan koulutuspaikkoja, joiden kannalta sairaalan pysyvyys on olennaista. Savonlinnan sairaalan mahdollinen määräaikaaisuus heikentää lääkäri- ja hoitohenkilökunnan rekrytointeja tänä aikana sekä niiden pysyvyyttä. Lisäksi Savonlinnan seudun teollisuus sekä huomattava vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoiden määrä edellyttävät ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan turvaamista tasolla, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista kiireellisessä hoidossa. Lisäksi velvoittavuudella varmistettaisiin, että hyvinvointialueiden toteutuksessa keskityttäisiin palvelunkäyttäjien palveluprosessien kehittämiseen ja toteuttamiseen, sen sijaan että keskiössä olisi ympärivuorokautista päivystystä antavien sairaaloitten määrä.

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Etelä-Savon hyvinvointialueelle kirjataan velvoitteeksi ylläpitää Savonlinnassa ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaala, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista. Lisäksi sairaalaa koskeva määräaika muutetaan toistaiseksi voimassaolevaksi. Sote-uudistuksen tavoitteena on turvata palvelujen tasapuolinen saatavuus eri puolilla maata. Savonlinnan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan turvaaminen tasolla, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista takaa tämän tavoitteen toteutumisen myös Itä-Savon alueen asukkaille. Itä-Savo on maantieteellisesti saariston rikkoma alue, jossa väestö asuu pitkien etäisyyksien päässä muista kuin Savonlinnan keskussairaala. Lisäksi alueella on merkittävä vapaa-ajan asuntojen määrä ja sitä kautta alueella asuu noin 20 000 vapaa-ajan asukasta, jotka ovat keskimäärin noin 3 kuukautta vapaa-ajan asunnoilla. Lisäksi alueella käy noin 600 000 matkailijaa vuodessa. Sairaalalla on myös erittäin suuri elinvoimavaikutus Savonlinnan talousalueelle.
2. Etelä-Savon Hyvinvointialueelle osoitetaan lisämääräraha kahden ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista ylläpitämiseksi. Saaristoisuus ja vapaa-ajan asukkaiden palvelutarve huomioidaan soterahoituksessa tai muulla tavalla osoitetaan lisärahoitustaan hallituksen linjaaman kahden ympärivuorokautisen yhteispäivystyssairaalan ylläpitämiselle hyvinvointialueella. Sairastavuuskertoimia huomioidaan siten, että vanhimman väestön osalta tarvekertomia korotetaan. Sote-uudistuksen rahoituskokonaisuudella pyritään turvaamaan hyvinvointialueiden ja kuntien kyky järjestää jatkossakin laadukkaat ja yhdenvertaiset palvelut alueen väestölle.

2. UNESCO-luonnonperintökohde Saimaan norppasaaristot Savonlinnassa

Savonlinnassa nähdään, että UNESCO:n maailmanperintökohde Saimaan norppasaaristot on Savonlinnalle mahdollisuus vahvistaa ympärivuotista matkailua kaupungissa ja kehittää matkailullista vetovoimaa Suomen ykkösluokan käyntikohteena yhdessä kansallisen kaupunkipuiston kanssa. Maailmanperintökohde konkretisoituu vierailijoille kaupunkiin rakennetussa opastuskeskuksessa ja helposti saavutettavissa luontokohteissa.

Saimaan norppasaaristot on kirjattu Suomen kansalliseen UNESCO maailmanperintökohteiden aieluetteloon vuonna 2021. Valmistelu hakemuksen jättämiseksi on käynnistynyt 1.1. 2021. Valmistelu keskittyy tällä hetkellä hakemuksen valmisteluun, mutta hyötyjen kannalta Savonlinnan strategian mukaista on alkaa tarkastella ja valmistella palveluja, opastusta ja viestintää. Maailmanperintökohteen myötä syntyy uusi tarve esitellä Saimaan luontoa myös näyttelyn muodossa ja houkutella uusia kävijöitä kohteeseen.

Savonlinna on Saimaan alueen matkailun keskus ja vetovoimaisin kohde. Olavinlinnan-Riihisaaren kohteessa käy jo nyt vuosittain n. 200 000 maksavaa kävijää. Maailmanperintökohteen opastuskeskuksen myötä kävijämäärä voi kaksinkertaistua.

Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto on kaavaillun UNESCO:n maailmanperintökohteen ydinalueella ja norpan keskeistä elinaluetta, jossa asuu suurin norppapopulaatio ja syntyy yli puolet norpan kuuteista. Kaupunkipuisto tarjoaa jokaiselle helposti saavutettavan luontokohteen koskemattomassa Saimaan järviluonnossa, joka alkaa heti kaupunkitaajaman reunalta.

Toimintamalli

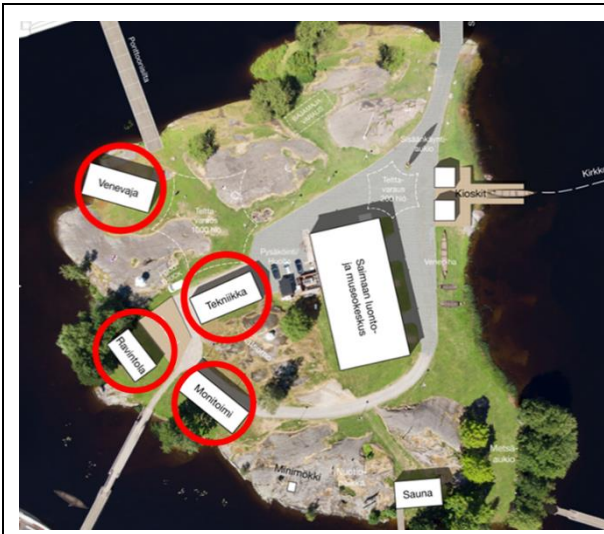
Savonlinna on kiinnostunut panostamaan opastuskeskukseen siten että se tarjoaa ajanmukaisia ja korkeatasoisia elämyksiä kävijöille ja että Savonlinnasta käsin tarjotaan opastus- ja sisältöpalveluja myös muille alueen kunnille nettiympäristössä ja virtuaaliopastuskeskuksena. Tätä tukee vahva museo- ja näyttely- ja media-alan osaaminen Savonlinnassa.

Tilat ja infra

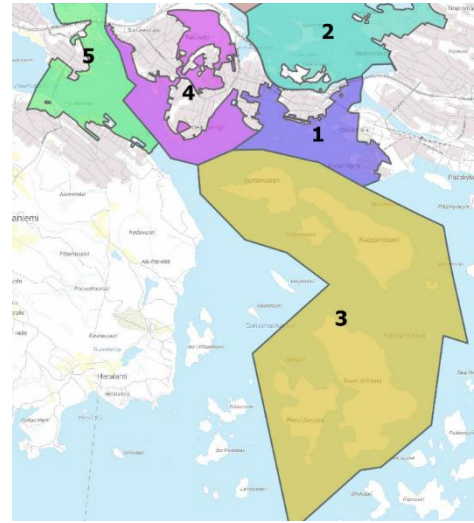
Savonlinna selvittää mahdollisuuden luoda opastuskeskus, jossa on vetovoimainen ja monipuolinen maailmanperintökohteen näyttely. Kaupungin lähtökohta on, että Riihisaaren aluetta kehittämällä maailmanperintökohteelle syntyy erottuva ja vetovoimainen käyntikohde, joka toimii porttina järvi- luontoon ja kaupunkipuistoon.

Maailmanperintökohteen opastuskeskus Riihisaareissa

Savonlinnan kaupunki on yhteistyössä Museoviraston kanssa valmistellut Riihisaareen yleissuunnitelman, jonka mukaisesti on mahdollista sijoittaa alueelle yhteensä viisi suurempaa rakennusta, joiden käyttötarkoituksia on hahmoteltu yleissuunnitelmassa, mutta jotka olisivat muunneltavissa näyttelytarkoituksiin.

Riihisaaresta löytyy rakennuspaikat opastuskeskuksen tiloille.

Opastuskeskuksen välittömässä yhteydessä ovat kaupunkipuiston alueet 1-3, joissa on mahdollista esitellä myös maailmanperintökohteen luontoarvoja.

Käynnissä olevassa Luonto-Saimaa -hankkeessa selvitettiin jo keskustan läheisten Uuraan- ja Kaupin-saaren kehittämistä retkeily- ja lähivirkistysalueena. Selvitys osoittaa, että ko. alue kasvattaa merkittävästi järviluontomatkailun liiketoimintapotentiaalia Savonlinnassa ja tarjoaa toimintamahdollisuuksia matkailun ohjelmalveluyrityksille.

Vaikutukset matkailutuloon ja taloudelliset panostukset

Savonlinnassa maailmanperintökohde voi lisätä kävijämäärää kaupungissa merkittävästi.

Kehittämispanostukset

Kaupunki selvittää mahdollisuudet panostaa maailmanperintökohteisiin seuraavasti:

Kohde	Tarkoitus	Arvioitu kustannus* (€)
RIIHISAARI		
Riihisaaren suunnittelu	Valmisteluhanke 2022–2023: <ul style="list-style-type: none"> - Toiminnallisen konseptin kehittäminen – järviluonnon esiin nostaminen, höyrylaivat, - Saavutettavuus, - Näyttelytilojen lisääminen, - Asemakaavan mukaisen kiinteistömäärän sijoittelu ja käyttötarkoitusten määrittely - Arkkitehti- ja rakennussuunnittelu	200 000
Riihisaaren rakennus-hanke	Rakennusinvestoinnit. 2023–2024	800 000

Maailmanperintökohteen näyttely ja opastussisällöt	Digitaalisen alustan luominen Saimaan luontoa esittelevän näyttely-/elämyskoko- naisuuden luominen	600 000
KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO UNESCO:n MAAILMANPERINNÖN KÄYNTIKOHTENA		
Uuraan- ja Kaupinsaaren retkeilyalue	Konseptointi ja infrasuunnittelu, esteettömyyssuunnittelu, yhteysliikenteen suunnitteleminen risteilyaluksilla keskustasta saariin; matkailullinen tuoteistaminen. 2022–2023.	150 000
Uuraan ja Kaupinsaaren investointihanke	Reitistön ja retkeilyinfran rakentaminen saariin. Vessistön ylitys saarten välillä (lossi/silta) Investoinnit laitureihin ja liikenneinfraan. 2023-2024.	700 000
Kaupunkipuiston reittien rakentaminen Kasinonsaarille ja Kyrönniemelle	Luonto-Saimaa-hankkeessa suunniteltujen reittien fyysinen toteuttaminen	300 000
Panostukset yhteensä		2,75 mEUR
*)Kustannusarvio on suuntaa-antava, tarkentuu suunnittelun edetessä.		

Uudesta rakennerahasto-ohjelmasta saatujen tietojen mukaan, kehittämistoiminta ja investoinnit osittain ovat rahoitusohjelman ehdoin rahoituskelpoisia. Kuvattujen kohteiden kehittäminen on maakuntaohjelman ja -strategian mukaista toimintaa ja vastaa rakennerahasto-ohjelman kriteereitä. Kehittämisen- ja investointikustannuksista 30-50 % voisi olla mahdollista kattaa EU-rahoitusohjelmista.

Käyttö- ja toimintakustannukset

Pyrkimyksenä on kattaa opastuskeskuksen käyttökustannuksia maksullisten näyttelyiden pääsymaksuilla. Hyvin tehdyssä teemanäyttelyssä voi olla 20 000 kävijää vuosittain. Käyttökustannukset voivat olla vuositasolla suuruusluokkaa 100 000 euroa, edellyttäen että UNESCO maailmanperintökohteen opastuskeskus ja kansallisen kaupunkipuiston toiminta pystytään integroimaan osaksi maakuntamuuseon toimintaa.

Toimintakustannuksissa merkittävää synergiaa saadaan, jos asiantuntijatiimi voi palvella Savonlinnan kohteiden lisäksi maailmanperintökohdetta kokonaisuudessaan

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Ympäristöministeriö omalla toiminnallaan edistää Saimaan norppasaaristojen Savonlinnassa nimeämistä UNESCO -luonnonperintökohteeksi.
2. Ympäristöministeriö tukee taloudellisesti UNESCO-luonnonperintökohde Saimaan norppasaaristot valmistelua ja osallistuu näyttelytilojen sekä infran rakentamiseen.

Lisätiedot: kaupunginjohtaja Janne Laine, janne.laine@savonlinna.fi tai 044 417 4001